

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponent*

Autor/ka práce: Milan Kubík

Název práce: : Krátký neprofesionální film jako žánr současného folkloru. Možnosti jeho výzkumu na webu v antropologické a sociologické perspektivě.

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Cirklová, Ph.D.

Oponent/tka: Mgr. Andrea Průchová

Navržené hodnocení: velmi dobré

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Výzkumná otázka, jež směřuje k odhalení vztahu mezi krátkým neprofesionálním filmem (dále pouze KNF, dle práce autora) a definicí žánru současného folkloru, neboli tázání se po tom, zda můžeme, a v jakých aspektech, popsat KNF jako žánr současného folkloru, představuje zajímavou a oprávněnou úvahu, jíž autor v úvodu práce i její předkládané struktuře prezentuje srozumitelně, čemuž odpovídá organizace textu. Za problém však považuji specifické zacílení práce na KNF řadící se do kategorie sci-fi snímků, jež v sobě samy nesou mnoho distinktivních znaků, utvářejí specifický obrazo-textový jazyk, k němuž divák přichází již s určitým předporozuměním a jeho znalostí (v případě, že autor využívá v úvodu srovnání filmu a literatury, pak lze v tomto případě poukázat na literární práce Bachtina věnované narativům předávaných vyprávění či návrat k aristotelské výstavbě dramatu, do níž jsou prvky liminality a katarze, s nimiž autor významně pracuje, zabudovány).

Specifikace práce na oblast těchto snímků, stejně tak jako zaměření výzkumu na oblast dvou video platforem/sociálních sítí, je sám o sobě zcela v pořádku, autor jej však při hledání teoretických styčných bodů s definicí žánru současného folkloru téměř vůbec nereflektuje, a to až do s. 26. Zde poprvé začíná mluvit o odlišném vztahu k času v případě sci-fi KNF, hovořících především o budoucnosti. Chybí zde zhodnocení všech specifik daného filmového žánru, které do práce a řešení výzkumné otázky zasahují, např. aspekt nadpřirozena, jenž by mohl v jiné oblasti KNF zcela chybět (romance, krimi), naopak dialogovost se zdá být zachována i při zvážení dalších oblastí dané tvorby. Z důvodu chybějící specifikace oblasti sci-fi KNF se tak ve vztahu k zjištěným závěrům a tezí může objevovat více nejasností, jež se zcela neprotínají s otázkami autorem vytyčenými v úvodní části práce (až do 2.9), jež se nakonec zdají spíše vztahovat k ideální, obecné představě KNF jako určité existující, univerzální normy.

Druhá část práce si pak klade za cíl provést etnografický výzkum KNF v prostředí internetu (konkrétně pak na video platformách Vimeo a YouTube), jenž má zároveň naznačit možnosti antropologického výzkumu ve virtuálním prostředí a média filmu v něm umístěném, kterému, jak autor zdůrazňuje, dosud nebyl věnován dostatek pozornosti. V případě této části se propojenost v úvodu položených otázek s rozбором dvou snímků coby případových studií jeví srozumitelnější, avšak pro přehlednost v postupu výkladu by bylo vždy vhodné začít stručným popisem osnovy děje

snímku pro lepší orientaci čtenáře v interpretaci autora, a to i přesto, že je možné si synopse snímku dohledat v textových přílohách.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autor dokazuje značnou znalost literatury z oblasti folkloristiky, dotýká se částečně také mediálních teorií a soudobých sociologických koncepcí. Na rozsah bakalářské práce lze považovat práci s literaturou za zcela dostačující, včetně nezanedbatelného množství literatury zahraniční.

Pro polemiku s minimální prací s literaturou věnovanou filmové teorii, především její linie opírající se o kognitivní vědy (souvisí s autorem používaným pojmem symbolického jeviště, a obecně pak symbolického řádu) a psychoanalýzy bude využito bodu oponentského posudku č. 4.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autor pracuje s dostatečně popsáním souborem výzkumných dat, představuje proces jejich sběru, zpracování i kódování. Významný prostor věnuje reflexi možných omezení a specifik zvoleného etnografického přístupu a výzkumu v prostředí internetových video platforem (či dle autora sociálních sítí).

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Významná kritická připomínka ohledně nepřiznání dostatečné pozornosti specifikům narativní skladby (textové i obrazové) sci-fi tvorby, jež může zásadně proměňovat vztah diváka k mediovanému obsahu, a tedy i navazující nejasnosti ohledně úvodního definování vztahu KNF coby žánru současného folkloru, byla učiněna již v bodě č. 1.

Druhou připomínku lze adresovat k autorovu celkovému opomenutí (možná záměrnému, vždy je ale nutné takovou volbu vysvětlit) existující interdisciplinární filmové teorie, jež má silný vztah k teoriím symbolického řádu, na něž autor odkazuje či k otázkám kateze, individuální interpretace mediovaného obsahu a projekce diváka do předávaného obsahu, jež tvoří další oblast autorova zájmu. V případě problematiky symbolického řádu a jednání by bylo vhodné se obrátit k literatuře inspirované psychoanalytickým čtením filmu (Metz, 1997), jež explicitně pojednává o prožitku splynutí s filmovým médiem coby momentu celistvého znovu poznání Já, překonání lacanovského „scházení sí“, meconnaissance. V druhém případě pak lze odkázat na hojně využívanou práci Bordwella a Thompsonové (1994) z oblasti kognitivní teorie filmu, jež se věnuje vztahu mezi filmovými postupy a jejich interpretací diváka (vzájemné odpovídání si s filmového obsahu s kognitivními procesy diváka s cílem umožnění jeho projekce do příběhu za vlastní interpretace viděného). V každém případě však lze autorovi i pro další rozvoj zájmu o téma doporučit stěžejní publikace filmového vědce a teoretika v oblasti vizuální gramotnosti Stephena Apkona *The Age of the Image* (druhé vydání 2014), jež se nezávislou filmovou tvorbou krátkého i celovečerního formátu v prostředí internetu detailněji zabývá.

Třetí připomínku lze směřovat k nedostatečnému pokusu o vymezení nezávislého filmu, do něhož se autor pouští především na základě vlastních poznatků. Vzhledem k významu, jenž autor přikládá kategorii krátkých snímků, by bylo vhodné alespoň zmínit tradiční a stále platné rozlišování mezi krátkými, středometrážními a celovečerními snímky (jež se zdá i uplatnitelné jako důležité kritérium interpretace výsledků a je součástí základních filmových učebnic i festivalových projekcí, na něž autor upozorňuje) či se pro detailnější popis nezávislého filmu (jenž se v odborné literatuře významně spájí s filmem experimentálním, což může tvořit další důležitý bod pro autorovu

distinkci vůči velkým korporátním filmovým produkcím) podívat do odborné literatury (naposledy výbor Rascaroli, Monahan, Young, 2014). Ve vztahu k autorově definici nezávislého filmu by se dalo polemizovat také s tvrzením, že snímky populární kultury nemají dostatečnou tvůrčí autentičnost (či nemohou mít?, viz s. 26) a svému divákovi se proto více vzdalují (na rozdíl od KNF). Lze se však pokusit namítnout, že snímky velké hollywoodské produkce mohou tuto tvůrčí identitu, chápanou jako určitý specifický filmový rukopis, uchovat: dříve například nové herectví v raných snímcích M. Scorseseho, dnes například snímky bratrů Cohenových, Ch. Nolana či úspěch snímku „Gravitace“ A. Cuaróna, jejichž specifický filmový vyjadřovací jazyk může naopak divákům při jeho znalosti pomoci se snímku „přiblížit“.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Autor v práci jasně rozlišuje tvrzení vlastní od zjištění převzatých.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Práce je psána srozumitelným jazykem. Objevují se v ní však obraty, jež není v případě závěrečné akademické práce vhodné výrazněji používat, a to i navzdory věnování se zvolené etnografické metodě (např. úvodní teoretická část je psána v první osobě, neformální obraty, např. s. 17: „První věcí je to, že se daný příběh stal.“). V práci se vyskytuje hojné množství drobných gramatických chyb spojených především s interpunkcí (např. dvě chyby již v samotném abstraktu práce na s. 3: „Následně práce, ukazuje...“, s. 26: „vyplývá s výzkumu a další) a chyby v oblasti psaní jmen či mnohé překlepy (s. 43: „2011“ (určení roku), s. 51 „Naom Chomsky“ a další). Text by bylo vhodné po jazykové stránce částečně stylisticky a gramaticky upravit.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Žádné.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Ve vztahu k připomínkám, shrnutým v oponentuře zejména v bodě č. 4, jsou na diskuzi navrhovány následující náměty:

A. Jak se autor staví k možnému posunu svých zjištění vytyčených v úvodu své práce v případě obecného KNF coby žánru současného folkloru a analýze sci-fi KNF jako žánru současného folkloru (tj. otázka směřuje k nezohlednění specifik sci-fi filmové tvorby)?

B. Zdůvodnění rozhodnutí nepracovat s filmovou literaturou a nabídnutí menšího prostoru pro rozpracování detailnějšího pojetí filmu ze sociologické perspektivy, jež autor naznačuje pomocí vztahu filmu k literatuře, na závěr však vytyčený úkol považuje za splněný.

Celkové hodnocení práce: velmi dobře

Datum: 25. 8. 2015

Podpis:

